

הצגה של צביעות

וגנבה את ההצגה. אז לא העז עדיין איש להגיד שבפומבי שבשעה שגולדה כיהנה כשרת החוץ נתקבלה ההחלטה הצנינית שלא לדרוש את שיחוררו נידוניקאהיר במסגרת חילופי

בחחונתה של מרסל ניניו, בנובמבר 1971, היתה גולדה מאיר המחוננת הראשית מרוקן שהוצא להורג, ונידוניקאהיר מרסל ניניו, רוברט דסה ופייליפ נתנון. הם סבלו 11 שנים מייחורת ביגלל חשבון אישי ומיפגלתי של ראשיהמדינה.

אצל שני הצדדים במגעים אלה היתה קיימת התיקוה שאם יעזור חלק ניכר מן הציבור הישראלי והיהודי למאצייהשיחוררו האלגיריים, ייווצרו יחסים הדדיים ידידיתיים, ובכוא היום תהיה אלגיריה המשוחררת המדינה הערבית הראשונה שלא תהיה אנטיישראלית.

תיקוה זו התבדתה, מאחר שהועד הישראלי לא הצריח לגייס את דעתהקהל, שעברה שטיפתמוח פרוצרפתית, ולא היה מסוגל להעניק עזרה ממשית כלשהי לפל"ן. אולם היחסים הידידותיים שנוצרו במגעים אלה נמשכו.

אחרי סאלגיריה זכתה בעצמאותה ואחמד בןבלה עלה בה לשלטון, פניתי אל אנשי רשת הפל"ן בפאריס בבקשה: לשכנע את בןבלה שיעשה מחווה של תודה כלפיהם וכלפנינו, בצורה של השתדלות אצל עבדאלאי נאצר לטובת אסיריקאהיר. בןבלה היה אז ידידו הטוב ביותר של נשיא מצריים, וקיוונו כי התערבותו לטובת מרסל ניניו ותבריה תוכל להביא לשיחרורם.

לשימחתה הרבה, אכן נענה בןבלה ליוזי בזה זו. הוא היה אומנם אנטיישראלי קיצוני, ושנא את מדינת ישראל. אולם הוא הכיר בחוב שחב לאנשי רשת הפל"ן בפאריס, והודיע להם כי יעזור את העניין בפגישתו הבאה עם עבדאלאנאצר.

אתרי הפגישה, הודיע לאנשים בפרים שנכשלה. עבדאלאנאצר שמע את בקשתו, אך נתן תשובה מרורה, בנוסח: "אינני שליט כליכול. איני מסוגל להשפיע על שירותיהביטחון שלי. שירותיהביטחון המצריים מתי (המשך בעמוד 20)

היה לשינאה זו גם רקע אישי. כאשר היה בןבלה אסיר בצרפת והכריז על שבתתירעב ממושכת ומסוכנת, פעלה ממשלת ישראל נגד התערבות האו"ם לטובתו. גולי דה עשתה זאת כדי להתחנף לדהיגול, אך זה זרק אותה ברגע שהגיע להסכם עם בןבלה.

מנו של משה שרת, שחלקים ממנו פורסמו לאחרונה, מתואר דיין כ"שליח השטן", שהשליט בצמרת מערכת הביטחון מיסטר של כחש, מירמה ואינטריגות.

למחרת מיבצעיקדש היה שימעון פרס איש כליכול, בעל השפעה עצומה על בןגוריון. ככל שנודע עד כה, לא היה פרס מעורב במישרין בעסקיהביש, אך הוא לקח חלק פעיל באינטריגות שהביאו להדחת אויבו, לבון.

לכד צמרת מפא"י — בןגוריון, גולדה וחכי ריהם — היה אינטרס חיוני לא להביא לגיווי השערוריה הגדולה של העסקיהביש, שעלול היה להפיל את ממשלתם והיער את שילטונם במדינה.

אין מנוס מן המסקנה שעל מזובח עבור זה הוקרבו שנותחיייהם של אסירי קאהיר.

פרשה עלוזה

מ שתלפה ההודמנות הגדולה של חילופיהשבויים ב-1957, היה קשה יותר לאין ערוך להביא לשיחוררו האסירים.

האסירים עצמם מסבירים זאת בכך שעם התפוצצות הפרשה בישראל, ב-1960, הבינו שליטי מצריים, כי בידיהם דגים שמנים, ולא היו מעוניינים עוד לשחררם. הסבר זה סביר למדי.

על כך תעיד הפרשה הבאה, שלא פורסמה עד השבוע האחרון:

בסוף שנות ה-50' באתי במגע עם המחותרת של חזית השיחוררו האלגירית (פל"ן) בפאריס, ועם הנציגות הבלתיירשמית של הפל"ן, שפעלה במיסדרונות האו"ם בניור יורק. עליפי בקשתם יומתי בישראל את הקמת "הוועד הישראלי למען אלגיריה חופשית", כדי לפעול נגד המדיניות הרישמית של ממשלת ישראל דאז. שתמכה ביסודות הקיצוניים ביותר של הנחלנים הצרפתיים באלגיריה נגד תנועתהשיחוררו.

כתוצאה ממחדל מועזע זה ישבו הצעירים, אלה, במי שך 11 שנים יקרונ נוספות של חיייהם, בכלא המצרי — מראשית 1957 (כאשר הוחלפו שבויי מילחמתיקדש) ועד 1968 (כאשר הוחלפו שבויי מילחמת ששתהימים).

ככד מלאה כוסיהתרעה שלהם. לא זו בלבד שתמימותם ונאמנותם לישראל נוצדה בצורה צינית לשם ביצוע פעולתיתורו שהם לא הוכשרו לה ושרבים מהם התנגדו לה כבוי כמ, מפני שפיכנה את חיייהם של אזרחים מצריים חפיםמפשע; ולא זו בלבד שלא נעשה דבר כדי להצילם כאשר עזו המצרים על יוקי כות הרשת — אלא שנגזר עליהם זשבת שנים ארוכות בכלא שעה שניתן היה בנקק לשחררם.

האנשים האחראיים באותה תקופה היו ראשיהממשלה ושריהביטחון דוור בןגוריון, הרמטכ"ל משה דיין, מנכ"ל מישרדהביטחון שימעון פרס ושרתהחוק, גולדה מאיר. היתה זו אותה גולדה ששפכה דימעותנתנון של ארי שר וגנבה את ההצגה, בעת הגיגתנישואיה של מרסל ניניו בנובמבר 1971.

מי היה האחראי הישיר?

משה דיין מילא השבוע את פיו מים, סירב להגיב, מיהו דאג לפרסם בעיתונות כי האחחרות הישירה רור בצת על ראש המוסד למודיעין והממונה על שירותי הביטחון בימי מיבצעיקדש, איסר הראל, הראל טען, שהאחריות היתה מוטלת על ראש אמ"ן (ראה כתבה).

על מ'זבח עכור

א וקם ויכוח זה הוא מישני. ברור שלא ראש אמ"ן דאז ולא ראש המוסד דאז יכלו להחליט אם לעמוד על החזרת אסיריקאהיר במסגרת חילופיהשבויים של 1957, א לא.

על כך יכזה להחליט רק הרביעייה בן גוריון—דיין—פרס—גולדה.

בןגוריון נפטר, ואינו יכול להשיב. אולם שלושת האחרים חיים — והסירוב של שלושהם להסכים את חלקם בפרשה מהווה עכשיו שערוריה הועקת לשמיים. כל אחד מהשלושה חייב לציבור כולו, ודאסיריקאהיר בפרט, להסבר כיצד ומדוע נתקבלה ההחלטה הצנינית והאכזרית, דהפי קורם כמלא המצרי.

בהעדר תשובה מפיהם, אין מנוס מלחסיק את המס' קנות ההגיונות, המתבקשות ממש מעצמן: אסיריקאהיר הופקרו ב-1957 לגורדם, מפני ששיבתם ארצה או היתה עקולה לפוצץ את כל פרישת עסקיהביש, שנשמרה בסוד כמוס. כל המעורבים בפרשה קיוו שהפרשה לא תיודע לעולם. הם לא יכלו להעלות על דעתם שהיא תתפוצץ, דגמרו במיקרה, בשנת 1960, בעיקבות פעולתו הבלתייצפויה של השופט בנימין הוי.

לכל המעורבים היה ברור שפיצוץ הפרשה יועזע את אמותהסיפים של שילטון מפא"י. כיוון שפיגס לבון היה מוכן לצאת, בהודמנות הראשונה, בהתקפתמחץ על האנשים שהדחתו מתפקידו כשרהביטחון.

מי היו האנשים שהחליטו כפי שהחליטו? האצבע מצביעה קודמיהם לעבר משה דיין, הרמטכ"ל בתקופת עסקיהביש ומיחהמתיקדש.

דיין הצליח להיחלץ משיני הפרשה בכישרון עלילאי. ועד היום לא נמצאה שום הוכחה חותכת המטילה עליו במישרין את האחריות לביצוע עסקיהביש. אולם קיימות לכך הוכחות נסיבתיות רבות. התנגדותו בעת ביצוע ה פעולה מעוררת חשד כבד. אין ספק שדיין נטל חלק ביצירת מסכת עדויותהשקר, שבעותו הודח לבון. ביו

מי היו האנשים שהחליטו כפי שהחליטו?

האצבע מצביעה קודמיהם לעבר משה דיין, הרמטכ"ל בתקופת עסקיהביש ומיחהמתיקדש.

דיין הצליח להיחלץ משיני הפרשה בכישרון עלילאי. ועד היום לא נמצאה שום הוכחה חותכת המטילה עליו במישרין את האחריות לביצוע עסקיהביש. אולם קיימות לכך הוכחות נסיבתיות רבות. התנגדותו בעת ביצוע ה פעולה מעוררת חשד כבד. אין ספק שדיין נטל חלק ביצירת מסכת עדויותהשקר, שבעותו הודח לבון. ביו

תואר מלא של עסקיהביש וריקעו המדיני מצוי בספרי מילחמת היום השמיני.

הישראלית, שנועדו לסכסך בין מצריים וארצותהברית, אשר התקרבו אז זו לזו. פיגועים אחרים בוצעו נגד אתרים בריטיים במצריים ונועדו לסייע בידי האופוזיציה הימנית בבדיטניה, שהתנגדה להוצאת חילהמצב הבריטי שחנה באיזור תעלתסואץ מאז ימיהשילטון הבריטי במצריים.

אברי אלעד (זיינדורג), האיש שנשלח נגד רצונו לפקד על הפייגועים במצריים, משמאל: הספרייה האמריקאית בקאהיר, אחד האתרים שנגדם בוצעו פעולותהחבלה של הרשת